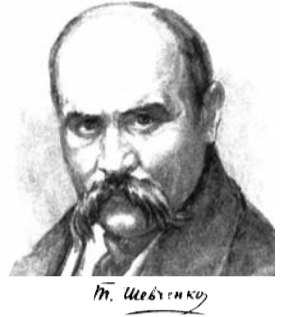


ВІЛЬНЕ СЛОВО



XXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 11-12/червень 2014 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.



Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії



Іван КОВАЧ

Злотокоса верба, вона...

У бурному волоссі
завжди вона – як привид літа.
В одчайдушних
та тужавих грудях –
вона – злотокоса верба...
Зсушила груди й серце
вона мені на жарині кедрастій.
Виснажила...

У номері:

- Заява укр. депутата І. Марочка! ▶ стор. 2
- До 200-річчя Тараса Шевченка ▶ стор. 3
- В Росії – антиукраїнська істерія ▶ стор. 4
- Т. Бауер – в Парламенті Румунії ▶ стор. 5
- Гетьман України Пилип Орлик ▶ стор. 6
- Україна. Історія великого народу ▶ стор. 7
- Тарас Шевченко – у Львові ▶ стор. 8
- З виступу у Львові Івана Кідещука ▶ стор. 9
- Діалог славистів у Клуж-Напоці ▶ стор. 10
- У Кажвані – національний симпозіум ▶ стор. 11
- «Моя подорож до різних культур» ▶ стор. 12
- 60-річна Ледія Співалюк ▶ стор. 13
- Місяць літніх канікул ▶ стор. 14
- З булавою, чим я не Гетьман? ▶ стор. 15
- З днем народження Вас! ▶ стор. 16

«ВІЛЬНОМУ СЛОВУ» – 65!

Шановна редакціє,
Шановний пане Іван Ковач,

Ви думаєте, що я забув, що «Вільне слово», вірний продовжувач «Нового віку», сповнило 65 років? Я ж старший за нього на два роки!

Вперше я читав «Новий вік» («ВС») в V-VIII класах за пана професора Юрія Ракочі, хай Йому земля буде пером і пухом! І це тому 55 років...

Коли я став учнем Серетського ліцею, там нас пан професор Богдан Яричевський, класний керівник, клас, щоб ми казали хором: «Абонементи на «Новий вік». Сто на сто!». Так і було!

Студентом будучи в Сучаві, я купував «Новий вік» із кіосків. Коли я став викладачем математики в школі села Пергівці громади Тодирешти Сучавського повіту, я робив кожного року передплату на «Новий вік» аж до Грудневої Революції 1989 р.

В ті роки «Новий вік» виходив двічі на місяць, на 1 та 16 числа місяця.

Правда, що в ті часи треба було публікувати і деякі політичні матеріали, але в газеті були статті здебільшого про життя селян, про школу тощо. До появи Альманаху «Обрії» мені дуже сподобався «Літературний додаток», координований Іваном Ковачем, тими роками ще розвивався «Місячник книги на селі», коли письменники зустрічалися із читачами, а від «Нового віку» приходили журналісти Михайло Михайлюк, Іван Ковач, Микола Корсюк та ін., які писали про ці зустрічі. Уявіть собі, що міліція цікавилася цими зустрічами!

Прочитавши до тут, редакція запитасться: і чому, «таваріц» Коля, чому ви про це пишете?

Чому? А тому, що «Вільне слово» щось в останній час мене не публікує... (Тому, що Ви пишете мало, більше фото подаєте – н.п.).

Даю два приклади: матеріал «Тому 45 років», який я після інтернетом ма 13.02.2014 (Бог знає, чи я доживу ще 5 років...). Цей матеріал не публікували.

Другий матеріал «У Кажвані Національний Симпозіум» відіслав електронною поштою на 11.1.2014. І він не вийшов, а я у Кажвані маю багато знайомих, і вони, і ті з Вашківців, чекали матеріал...

Я залишився Вашим вірним читачем та кореспондентом. Маю тільки просьбу, щоб у «Вільному слові» публікували і матеріали кореспондентів і з Буковини. Не цурайтеся їх! (Найбільше кореспондентів у «ВС» іноді з Буковини! - «ВС»).

Бажаю Вам багато здоров'я та успіхів! Коли «Вільне слово» сповнить 100 років, нас вже не буде, але я думаю, що «Вільне слово» буде існувати!

З повагою,
Микола КУРИЛЮК

ПС. Шановний пане Колю, кожний матеріал має свій час, а номер свою тематику, своєчасність. «ВС» друкувало всі Ваші матеріали, а коли ні, то, будь-ласка, вибачте. А щодо фото, то найбільше фотографій і найкоротші тексти з-між усіх кореспондентів, репортажі посилаєте саме Ви нам. Це не зле, навпаки!

Більше того: у «ВС» з Буковини ми друкуємо Вас, Івана Кідещука, Юрія Чигу та багатьох інших бажаючих дописувачів. Не будемо вам доказувати цього, бо зайво й не потрібно. Перегляньте Вашу колекцію.

Дякуємо за таку, навряд, чи потрібну, заувагу.

На все добре, пане М. Курилюк! Очікуємо нових матеріалів.



ПАРЛАМЕНТ РУМУНІЇ

ПАЛАТА ДЕПУТАТІВ

ПАРЛАМЕНТСЬКА ГРУПА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

Депутат Іван МАРОЧКО (Союз українців Румунії)

ПОЛІТИЧНА ЗАЯВА

УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ СТАБІЛЬНОСТІ І БЕЗПЕКИ

Останні сигнали, що надійшли з Києва, показують, що Україна знову визначає свої європейські прагнення, а кінець цього тижня стане відзивною точкою для її відносин із Європейським Союзом. Внаслідок зустрічі, що він її мав із європейським комісарем в питаннях поширення і політики щодо сусідності, новообраний Президент Петро Порошенко повідомив про намір Києва підписати 27 червня в Брюсселі Угоду про асоціацію України з ЄС. Точніше, мова йде про підписання економічної сторони Угоди про асоціацію, включно про повну Угоду про вільний обмін, політична частина будучи підписана ще в місяці березні, визначив таким чином бажання українського народу жити в державі, що має в своїй основі демократичні цінності та принципи і яка просуває права людини та фундаментальні свободи. В цьому контексті обрання нового Президента, який виразив чітко вибір українського народу,

висловлений могутньою більшістю, є, як і вимагалось, перший крок до консолідації основ демократії в сусідній і дружній державі.

Хочу нагадати, що в геополітичному контексті кінця минулого року переговори про наближення України до Європейського Союзу, їх перерив відмовленням в останній момент тодішнім українським президентом Віктором Януковичем підписання Угоди про асоціацію привело до розв'язання кризи на українській політичній сцені, до напруження відносин з Москвою внаслідок анексії Криму до Російської Федерації та вибуху сепаратистського конфлікту в західних регіонах України.

Ефектом поширення того, що сталося у випадку Криму, у зонах безпосереднього сусідства Румунії та перспектива накреслення нової серії тривалих конфліктів у регіоні, затурбувало не тільки прямо намічені держави, а і всю міжнародну спільноту.

Таким чином, вирушаючи від зареєс-

трованих еволюцій останнім часом на сегменті безпеки в регіоні, вважаю більш, ніж необхідними єдність і зв'язність міжнародного співтовариства у винайденні відповідей, які б повели до відновлення клімату миру і стабільності.

Так само зобов'язання властей Києва і Москви до відкритого і конструктивного діалогу становить ключовий елемент формули мирного вирішення актуальної кризи заходами доброї волі в дусі кооперування та поважання норм міжнародного права. Закликаю і цим шляхом до зрілості у застосуванні рішень і поставленні людських життів перед будь-якими іншими інтересами. Виражаю надію, що будуть докладені зусилля для зупинення ескалації ситуації і що в якнайкоротший час жорстокі інциденти на сході України, завершені матеріальним нищенням, раненими і часто втратою життів, навіть і серед цивільних, спиняться.

Крок, що його робить Україна цього тижня в Брюсселі, поруч із Республікою Молдова і Грузією, передасть ясний месаж до її вписання на європейський шлях, до визначення її позиції в регіональному контексті, зобов'язання та відповідальності перед прагненнями свої громадян. Обраний шлях не буде ні легким, ні коротким, але єдиним, який надасть кращого життя українським громадянам.

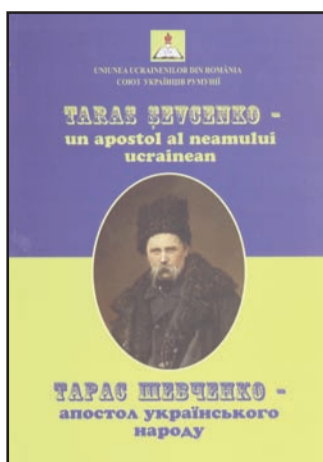
Кінчаю, виражаючи, в тому ж числі, солідарність з українським народом, а також підтримку його європейської перспективи.

24 червня 2014 р.
Депутат Іван МАРОЧКО

Культурні заходи щодо святкування 200-річчя від народження Тараса Шевченка

У Сату Марє наприкінці місяця травня відбулася презентація книги *Тарас Шевченко – апостол українського народу*. Подія була присвячена заходам щодо святкування 200 річчя від народження українського поета Тараса Шевченка.

На заході було присутнє центральне та міське керівництво СУР, представники міської влади і, на запрошення Сатумарської філії СУР, загостили Василь



Густі – голова спільки письменників Закарпаття, Людмила Красицька – голова Фонду Тарас Шевченко, правнука поета по сестрі Катерині, Тетяна Конончук – викладач Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Іван Дубович – викладач Львівського національного університету ім. Тараса Шевченка та Григорій Кулик, суддя м. Львів.

(Закінчення на 5 ст.)

Роман ПЕТРАШУК

Шановні учасники, Дорогі українці!

Ось, зустрічаємось знову в Сату-Марє, під час найважливіших, історичних моментів для українського народу, який протягом багатьох років зазнав чимало випробувань. Подія, в якій беремо участь, – опублікування книги Тарас Шевченко – апостол української нації», зокрема, примітна тим, що виступає частиною серії заходів на честь 200-річчя з дня народження генія українського народу, Кобзара, який всією своєю силою виступав за відродження української нації.

У ці драматичні моменти українській державі загрожує небезпека, під вагою власних структурних недоліків і вразливостей, недостатньо кристалізованого політичного і національного проекту, без реальної підтримки з боку Заходу і всіх її громадян, як ми бачимо щодня на всіх телеканалах ЗМІ.

Щоб іти далі, Україна потребує реформ, нового державного проекту і роз'яснення основних варіантів своїх громадян. Рано чи пізно виявиться, що політичні рішення не можуть нескінченно ігнорувати реальну волю народу до незалежності, територіальної цілісності і кращого життя.

Відбудеться саме те, що хочуть з

усією пристрасстю, переважною більшістю, громадяни України: і ті, що на заході, і ті, що на сході. Їх бажання, як видно, не дуже глибоко відрізняються, і сьогоднішня ситуація в Україні дійсно трагедія, сон, якого Шевченко ніяк не міг собі уявити раніше.

Я радий, що тепер в Сату-Марє ми змогли опублікувати цю книгу на знак того, що все, що українське, не вмере, не загине.



В свою чергу, хочу привітати нашого колегу Михайла Мачоку, всіх членів Сатумарської філії Союзу Українців Румунії і згідний з ними, що вручення диплому Фонду імені Тараса Шевченка - це визнання наших всіх союзних зусиль щодо збереження національної культурної спадщини нашого Кобзара.

Також хочу привітати всіх тих, хто вніс свій вклад у розвиток, розробку і друк даної книги, істинно друкованого пам'ятника.

Степан БУЧУТА
Голова СУР

Послання до Вас

Зустрічаємось знову в Сату-Марє, в парку Василе Лукачу, під символічним патронажем генія українського народу Тараса Шевченка у важкий час для нашої нації.

Послання, яке я хочу передати Вам тут, біля бюста великого Кобзара, наповнене оптимізмом. Я уявляю собі блудного сина України, повернувшись із заморожених земель заслання, благаючи Святу Мать:



«І ти, як палець той, осталась
Одна-однісінька! Такий
Талан твій латаний, небого!
Брати його, ученики,
Нетвердії, душеубогі,
Катам на муку не далась,
Сховались, потім розійшлись,
І ти їх мусила збирати...
Отож вони якось зійшлись

(Закінчення на 5 стор.)

Степан БУЧУТА
Голова СУР

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В РУМУНІЇ

(Прес-реліз)

Чергове свідчення розгорнутої в Росії антиукраїнської істерії

6 червня 2014 року

11 травня 2014 року в м. Сімферополь АР Крим співробітниками Федеральної служби безпеки Російської Федерації за підозрою у співучасті в підготовці терористичного акту були затримані троє громадян України (Сенцов Олег Геннадійович, 1976 р.н.; Чірній Олексій Володимирович, 1981 р.н.; Афанасьєв Геннадій Сергійович, 1990 р.н.).

16 травня 2014 року в м. Сімферополь АР Крим співробітниками Федеральної служби безпеки Російської Федерації також затриманий громадянин України Кольченко Олександр Олександрович, 1989 р.н.

Довідково: Олег Сенцов - відомий український кінематографіст, творча діяльність якого високо оцінена на

престижних міжнародних кінофестивалях.

В рамках реагування на вказану ситуацію Міністерство закордонних справ України, вважаючи підозри щодо участі О.Сенцова у підготовці терористичного акту безпідставними та юридично необґрунтованими, 16.05.2014 р. направило ноту на адресу зовнішньополітичного відомства РФ з висловленням глибокого занепокоєння з приводу затримання українця та вимогою щодо його негайного звільнення, а також виступило з відповідним коментарем у ЗМІ.

В Україні обурені інформацією, озвученою адвокатом затриманого на початку травня в Автономній Республіці Крим українського режисера Олега Сенцова, про застосовані щодо громадянина України катування та нелюдське поводження. Поряд з

незаконним затриманням Олега Сенцова на території України спецслужбами РФ та його наступним етапуванням до Москви, такі методи «вибивання свідчень» з боку російських каральних органів є кричущим порушенням усіх міжнародних угод і принципів, брутальною наругою над фундаментальними правами та свободами людини.

Сфабриковані проти громадян України абсурдні і безглузді звинувачення є черговим свідченням розгорнутої в Росії антиукраїнської істерії, яка на території тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим «матеріалізується» у жорсткі репресії проти всіх, хто не бажає миритися з російською агресією.

Українська сторона вимагає від влади РФ негайно звільнити Олега Сенцова та інших затриманих громадян України та закликає міжнародне співтовариство, міжнародні неурядові організації у сфері прав людини, громадськість Росії дати оцінку кричущим фактам застосування російськими каральними органами тортур, продовжити цілеспрямований тиск на Кремль з метою звільнення ним усіх політичних в'язнів, в тому числі громадян України.

НЕНАЖЕРЛИВІСТЬ – ЯК ПРЕПОГАННИЙ НАВИК

Ненажерливість – це поганний навик, безумне задоволення, зловживання природного бажання, пожадливість, невблаганне бажання збагатитися, загарбати і т.п. (Вікіпедія). А Чічеро вважає, що ненажерливість – це перебільшене бажання збагатитися і володіти всім!

Не потрібно нам багаторічного дослідження, щоб зрозуміти і доказати, який ненажерливий наш світ. Досить поглянути навколо і побачимо, скільки розкішних «палаців», домів з десятками кімнат, в яких живуть 2-3 осіб.

Людина зі здоровим глуздом запитується: «Для кого і для чого така будова?». Й не важко відповісти на таке запитання, бо це тільки велике бажання нагромадити якнайбільше, незалежно яким способом, якою ціною, справедливо, чи несправедливо.

Заглянувши в історію людства, до епох, коли люди жили, обжиряючись, то дізнаємось, що це періоди занепаду цивілізації. А пояснюється це тим, що обжерливість і ненажерливість стоїть на перешкоді думати і підноситися людині до вищого духовного. У такі періоди немає великих чеснот, жертв, що підтримують народ, немає наукового відкриття, яке вимагає від людини суворих умов життя, строгого порядку і дисципліни.

Ненажерливість приводить, навпаки, до цілковитої деградації людини, гріху проти себе.

Оскільки людина впродовж своєї історії постійно зустрічається з голодом, зловживання їжею вважається аморальним.

Звичайно, ніхто не має права судити когось за їжу і напої: «Хто не їсть, не має права судити того, хто їсть» (Св. Павло). Але тут мова піде не просто про їжу, а про обжерливість, і не нажерливість різного виду, яка насичується ілюзіями і надією на збагачення, розвиваючи егоїзм, і стає єдиною метою в житті.

Ненажерливість сліпа відносно правди, альтруїзму і честі, а свою злість розливає на тих, з якими входить у контакт. Думаю, що й у молитві просить тільки багатство, «забуває просити духовних благ і здоров'я, справедливого багатства, яке здобувається протягом всього життя» (Аристотель).

А ненажерливість скоро стає рідною сестрою з розпустою. Святий І. Касіян говорить: «Череву, насичене різними стравами, породжує насіння розпусти, а розум, приглушений їжею, не може керувати розсудом».

Внаслідок цього, появляються й інші вади: любов до срібла, бо за розпусту треба платити дорого.

«Ненастирливий не є паном свого багатства, а багатство панує над ним» (Ф. Бакане).

Ненажерливість породжує й інші злі вчинки, заблудження і гибель. Така людина забуває, що наше життя руйнує час, який пожирає наші дні і ночі, забуває про те, що «ніхто не стає так швидко нещасливим, як той, що бажає загарбати добро іншого» (Петроній).

Бажання загарбати побільше робить людину жорстокою, злою, байдужою до всіх, руйнує все, нехтує совістю, а розбагатівши, починає побоюватися людей, нікому не довіряє, самоізолюється.

Добродушність людини зменшується, часто пропорційно зі зростанням багатства. Ненажерливість – це примітивна подія, що приводить до гріха і зневіри, «висушує душу» (Сирах).

Святий Тома стверджує, що обжерливість приводить до дурної радості, до пустої балачки, не дає літати інтелекту. Людина, поки живе, призначена на боротьбу з протидіями у себе в нутрі і в суспільному житті.

Живемо в період, в якому ненажерливість досягла, здається, вершин (найвищих), в першу чергу, серед політиків. Тому й дотепер не вдалося здолати бідність. Багато людей терплять, як говориться. Надія на краще життя пропала?

Дивився я недавно на репортаж німецького журналіста про одну українську сім'ю з Буковини. Живе сім'я в гірському селі, до школи далеко, а в сім'ї 6 малих дітей. Та запитуюсь, чому ніхто з відповідальних чинників СУР не заглянув в таке село і не спричинився до того, щоб діти змогли ходити до школи. Адже наші мікробуси існують при всіх домівках? Кого і куди вони возять? Всім байдуже! Якимось то буде? Ні, треба усе вирішувати швидко, якнайшвидше!

проф. Василь АРДЕЛЯН



Культурні заходи щодо святкування 200-річчя від народження Тараса Шевченка

(Закінчення. Початок на 3 стор.)



Мирослава КОПИНЕЦЬ

Не тільки органи міської ради, але й гості з України, з великим і щирим серцем оцінили цінність появи книги, яка одержує наукові доповіді представлені минулого року на міжнародному симпозиуму присвячений національному поетові Тарасу Шевченкові.

Цікаво було побачити Ужгородський фольклорний ансамбль під керівництвом Віктора Шуштака. У репертуарі ансамблі, крім цікавих

українських гуцульських танців, зачарувала публіку і співачка Мирослава Копинець. У короткій розмові Мирослава Копинець розказала декілька слів про себе: *народилася у місті Ужгороді на Закарпаття. Я співала з ранього дитинства. Основне, що вчила моя мати, викладач музики, це любов до рідного краю. На даний час я реалізую мрію матері і свою власну. Моя перерва у співі, виступах на сцені тривала десь 10 років, незважаючи на те, що весь цей період я співала для друзів. У 2013 р. я стала лауреатом фестивалю «Червона рута». Також появилсь диск, який налічує 14*

пісень, гурт «Моральний кодекс», гітарист Олександр Соліч. Через пісню, я хочу продовжувати, передати енергію духу карпатських людей, які люблять природу, життя і народну пісню.



Біля пам'ятника, де пройшла церемонія покладання квітів, представники керівництва міської ради заявили будучу найкращу співпрацю з СУР, в особі голови Степана Бучути, Михайла Мачоки голова сатумарської філії та придставниками з України.

Посол України в Румунії Теофіл Бауер провів зустріч в Парламенті Румунії

10 червня 2014 року Посол України в Румунії Теофіл Бауер зустрівся з Головою групи дружби з Україною Парламенту Румунії Іоном Деница та представником української громади в Румунії, депутатом Іваном Марочко (квота Союзу українців Румунії в Парламенті). У зустрічі також взяли участь представники делегації Одеської області на чолі з народним депутатом України Павлом Кириленком.



Під час зустрічі Т. Бауер поінформував співрозмовників про внутрішньополітичну ситуацію в Україні, зокрема, про проведені успішно позачергові президентські вибори і обрання вже в першому турі Президентом України Петра Порошенка. Керівник української дипломатичної місії висловив вдячність депутатам Парламенту Румунії за підтримку, що надається нашій державі з боку Румунії у цей складний час, викликаний російською агресією.

У ході зустрічі співрозмовники обговорили також перспективу активізації контактів між Верховною Радою України та Парламентом Румунії, у тому числі можливе сприяння з боку законодавців реалізації низки перспективних транскордонних проектів із залученням можливостей Румунсько-Української двосторонньої торгової палати.

Послання до Вас

(Початок на 3 стор.)

*Вночі круг тебе сумовати.
І ти, великая в женах!
І їх униніє, і страх
Розвіяла, мов ту полову,
Своїм святим огненным словом!
Ти дух святий свій пронесла
В їх душі вбогії! Хвала!
І похвала тобі, Маріє!»*



Питаю сам себе й запитую і Вас, чи не треба повторювати цю молитву для нашої нинішньої України, за братів наших розкиданих бурєю, щоб зібрати їх знову під прапором єдності?

Нехай геній великого Кобзаря супроводжує наші кроки, щоб знайти шлях до розуміння, до єдності та миру.

Теофіл РЕНДЮК

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

Вони ж відкрили прямий шлях до підготовки до укладення І. Мазепою військово-політичного союзу і з Карлом XII. Безпосереднім свідком усього цього як генеральний писар та довірлива особа гетьмана, був П. Орлик. Показовим у цьому плані є такий достеменний факт: коли пізнім вечором у вересні 1707 року П. Орлику стало відомо від самого І. Мазепи про його плани щодо С. Лещинського та Карла XII-го, генеральний писар настільки налякався та став переживати, що почав безперервно молитися Богові.

Під дощ вийшов з помешкання та став шукати бідних жебраків навколо Печерської лаври, щоб віддати їм милостиню та просити, щоб і вони молилися за обертання гетьмана від нещастя.

Саме тоді П. Орлик присягнув на вірність І. Мазепі в його прагненні добитися незалежності України за допомогою королівської Швеції. Відповідна таємна розмова між ними завершилася цілуванням хреста І. Мазепою та П. Орликом – «і хрест святий в руках його поцілував»¹⁷. Як справедливо стверджує О. Трофимук, «цей факт свідчить на користь Пилипа Орлика – Україна ще не знала, що молодий канцелярист склав «на відмінно» іспит з мистецтва дипломатії і служіння власній нації»¹⁸. Фактично, чужий в правлячих колах України, молодий П. Орлик мусив здобутими знаннями, володінням іноземними мовами, власною працею, вмінням бути щирим і відкритим та природженим дипломатичним хистом здобути довіру й визнання впливової козацької старшини. Лише після цього, на початку 1708 року, він був призначений генеральним писарем Генеральної військової канцелярії, стаючи найближчим потаємним соратником І. Мазепи. П. Орлик, отримавши ранг генерального писаря, одержав чималі володіння в Гадяцькій сотні та у Галиччині. Крім того, Ганна Герцик принесла йому у придане села на Стародубщині, Чернігівщині й Полтавщині. 1708 року П. Орлик також збудував рудню з видобутку заліза в Стародубському полку. Отже, генеральний писар став можливим соратником гетьмана, володіючи значними маєтностями й землями. Це ще більше наблизило П. Орлика до І. Мазепи, який був не лише найбагатшою людиною в Україні, але й одним з найбільших можновладців в Європі.

Генеральний писар напружено працював у гетьманській канцелярії, складав і оформляв дипломатичне листування гетьмана, завдяки чому був у курсі з усіма міжнародними справами І. Мазепи. Це означало повний доступ до всієї переписки гетьмана, у тому числі до тієї, що направлялась до Молдови та Валахії та, навпаки, надходила з Яс та Бухареста. За словами З. Іскри, «более всех знает все тайны заговора Мазепин писарь Орлик, потому что через его руки идет вся гетьманская переписка»¹⁹.

Втім, частина попередньої переписки гетьмана з господарями Молдови та Валахії, відповідно, Константином Кантемиром (1685-1693 рр.), Константином Дукою (1693-1695 рр., 1700-1703 рр.), Антиохом Кантемиром (1695-1700 рр., 1705-1707 рр.), Міхаєм Раковіце (1703-1705 рр., 1707-1709 рр.) та Ніколаєм Маврокордатом (1709-1710 рр.), Валахії – Шербаном Кантакузіном (господарював до 1688 р.) і, особливо, з Константином Бринковяну (1688-1714 рр.) (Фото 2) здійснювалася особисто П. Орликом,

безперечно, під час його роботи в Генеральній військової канцелярії і, як правило, під диктовку І. Мазепи. Крім цього, перебуваючи на зазначених вище посадах, П. Орлик мав можливість ознайомитись і з архівом канцелярії гетьмана, тобто з його листуванням, у тому числі з молдовськими та валаськими господарями впродовж попередніх років.

Так йому стало відомо, що гетьман України підтримував таємні дипломатичні відносини з ними, зокрема з видатним господарем Валахії К. Бринковяну²⁰. За умов відсутності достатньо повних доказів щодо цього в українських джерелах, оскільки все, що було пов'язано з іменем І. Мазепи, безжалюдно знищувалося протягом майже 300 років або потрапило до Москви, Стамбула та інших європейських столиць,



Фото 2. Господар Валахії К. Бринковяну (1688–1714 рр.), з яким гетьман України І. Мазепа, за допомогою П. Орлика, підтримував тривалі політичні, дипломатичні, економічні та культурно-духовні відносини. Репродукція з фондів Румунської Академії.

корисними уявляються дані стосовно діяльності канцелярії та методів ведення таємного листування самим К. Бринковяну. За повідомленням його особистого секретаря — флорентійця Антона Марія Дель К'яро, господар Валахії «був пунктуальним та вмілим не лише у всіх власних внутрішніх, але й у зарубіжних справах, утримуючи активну кореспонденцію листами за допомогою добре оплачених дяків із знанням італійської, латинської, німецької, польської, грецької, турецької мов», а також писарів з російської, угорської та слов'яно-руської [читай староукраїнської мови. – Т.Р.]. Задля інтенсифікації зв'язків із сусідньою Україною та, водночас, з далекою Росією при своєму палаці у Бухаресті К. Бринковяну заснував спеціальну слов'янську школу, для якої з часом при церкві св. Сави збудував окреме приміщення. Крім цього, показовим видається і те, що писарем із староукраїнської мови при господарській канцелярії (окремо від російської мови) був Теодор Корбя (1670-1725 рр.), який свого часу отримав освіту у Києві, там же пізніше видав у

віршах «Псалтир», і провів завершальний етап свого життя), що саме по собі свідчить про наявність, необхідність та інтенсивність листування К. Бринковяну з І. Мазепою. Цікаво, що брат Т. Корбі Давид настільки добре знав українську мову, що під час неодноразових подорожей територією України, забезпечуючи і кореспондентський зв'язок між Бухарестом та Батурином, користувався документами, виданими для нього на ім'я українського купця Івана Давида. Після його смерті 11 серпня 1707 року він був похований на території Києво-Печерської Лаври²¹, що стало своєрідним визнанням заслуг перед тогочасною Україною. Додатковим аргументом на користь тези про таємність взаємозв'язків І. Мазепи та К. Бринковяну може слугувати і той факт, що, як український гетьман, так і валаський господар у разі потреби користувалися конфіденційними текстами, закодованими цифровими шифрами. Цей шифр І. Мазепа завжди носив при собі в особистому медальйоні, разом з натільним хрестом. У гетьманській канцелярії ключ до такого шифру був відомий також генеральному писарю П. Орлику²², а при канцелярії К. Бринковяну – греку-levantійцю Ніколу де Порта з Хіоса та греку Спиридону²³.

Що стосується посередницької ролі українського гетьмана, а, фактично, і П. Орлика, у забезпеченні кореспондентського зв'язку між валаським господарем та російським царем, відповідна інформація як у румунських, так і українських джерелах є більш повною. Збереглися десятки листів К. Бринковяну до Петра I та до інших російських офіційних осіб, в яких неодноразово уточнюється, що та чи інша кореспонденція надсилається через гетьмана І. Мазепу до Москви, або отримана від нього і переправлена до Стамбула. Принаймні, з 282 листів політико-дипломатичного характеру, надісланих К. Бринковяну за межі Валахії, значна частина була призначена особисто І. Мазепі або на шляху до Москви проходила через його руки²⁴ за відома генерального канцлера.

Література:

17 Дядиченко В. Проти буржуазно-націоналістичної фальсифікації історії України кінця XVII – першої чверті XVIII-го ст. // Історичне значення возз'єднання України з Росією. – К., 1954. – С. 164.

18 Трофимук О. Пилип Орлик: гетьман в еміграції, бароковий поет, автор першої Конституції. – С. 30.

19 Ульяновський В. Пилип Орлик // Володарі гетьманської булави. – К.: Варта, 1994. – С. 427.

20 Râpă-Buiucliu D. Informații istorice privind personalitatea, sfârșitul și locurile de înmormântare ale marelui hatman ucrainean // Dominus. – 2003. Februarie. – P. 8.

21 Cernovodeanu P. În vâltoarea primejdiilor. Politica externă și diplomația promovate de Constantin Brâncoveanu (1688-1714). – București: SILEX, 1997. – Ф. 16-17; Bezviconi Gh. Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse. (Din cele mai vechi timpuri pînă la mijlocul secolului al XIX-lea). – București, 1962. – P. 118, 119, 121, 123.

22 Історичні монографії Миколи Костормарова. Том Х. Мазепа. Ч.І. – С. 153-155; Субтельний О. Мазепа. Український сепаратизм на початку XVIII ст. – Київ: «Либідь», 1994. – С. 58; Там само, див.: Лист Пилипа Орлика до Стефана Яворського. 12 червня 1721 р. – С. 160-162.

23 Исторические связи народов СССР и Румынии в XV-начале XVIII в. Том III (1673-1711 гг.). Москва, 1970. – С. 200-201.

24 Cernovodeanu P. Op. cit. – P. 17.

(Далі буде)

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ
В РУМУНІЇ



AMBASADA UCRAINEI ÎN
ROMÂNIA

Бульвар Авіаторіор, 24,
Бухарест, Румунія

tel: (+4021) 230 36 60 fax: 230 36 61
e-mail: emb_ro@mfa.gov.ua

Bulevardul Aviatorilor, 24,
București, România

18.06.2014 р. № 6138/1340

Голові Союзу українців
Румунії

С. Бучуті

Шановний пане Голово,

Повідомляємо про те, що Об'єднання «Україна славетна» розробило і веде проект під назвою «Україна. Історія великого народу» з метою пропагування історії і культури українського народу (інформація додається).

Проект є історичною енциклопедією в інтернет-форматі, яка знаходиться за адресою www.litopys.com.ua.

Новим етапом цього проекту є написання історії української діаспори. Організатори проекту запрошують представників української громади Румунії долучитися до роботи із змістовного наповнення веб-сторінки.

У цьому зв'язку просимо інформувати зацікавлених представників української громади Румунії, а також потенційних авторів про зазначений проект з метою налагодження їхнього безпосереднього контакту з авторами проекту.

Додаток: згадане, на 1 арк.

З повагою,
Посол
Теоділ БАУЕР

«Їхав козак за Дунай» має автора

У пісні «Їхав козак за Дунай», яку вважають народною, є автор – це український козак, поет, політик та філософ 18 сторіччя Семен Климовський.

У свій час він був «знаним не менше, як сім грецьких мудреців і шанованим в Україні між козаками і селянами, які приходили здалеку послухати його мудрих розмов і чудових віршів», писав про нього історик Микола Карамзін. Свого часу Климовський написав багато віршованих творів. Одну книжку «Про правду і великодушність добродійників» він подарував Петру I. Як відреагував на неї цар, невідомо. Однак дослідник В. Срезневський стверджує, що, прочитавши книжку, Петро I мав розгніватися. Попри все вона і нині зберігається у бібліотеці Російської академії наук у Петербурзі.

Щодо пісні «Їхав козак за Дунай», то під її впливом писали свої твори українські і російські поети, зокрема, Л. Боровиковський, О. Пушкін («Козак»), О. Дельвіг («Поляк»). А Салтиков – Щедрін зазначав, що у найвіддаленіших куточках Росії кожна баришня, яка не хотіла відставати від моди, виконувала цю пісню – романс.

У Європі ж вона стала популярною спочатку у Німеччині. На її тему музику писали Г. Вебер та Бетховен. Вона увійшла до збірки «Музикальні скарби німців», але у примітках зазначалося, що слова і музика пісні виникли в Україні. З Німеччини вона потрапила до Франції, Австрії, Чехії, Англії, а потім і до Угорщини. Текст пісні друкувався італійською, польською та іншими мовами, причому у перекладах вона залишалася майже без змін.

Оригінал пісні до сьогодні не зберігся. Нові покоління до неї додали щось своє, проте її основа залишилася незмінною.

Україна. Історія великого народу

Шевченківський «Кобзар» і «Острозька Біблія» першодрукаря Івана Федорова. Ці дві книги брали з собою українські родини, які назавжди виїздили за океан. А там втілювали свою американську, канадську, аргентинську, бразильську чи навіть австралійську мрію, але з нашим акцентом. Дехто починав займатися бізнесом, ставав успішним і започатковував міжнародні конкурси з української мови, як Петро Яцик. Діти, народжені в сім'ях емігрантів, ставали художниками, дизайнерами, скульпторами, письменниками, продюсерами, заживали слави культових осіб мистецтва і були засновниками поп-арту, як Енді Воргол. А ще так майстерно співали, що отримували «Оскар», «Золотий глобус», а потому і титул «королеви джінглів», як Квітка Цісик.

Українська діаспора стала феноменальним явищем національної історії і культури. Адже, будучи за межами рідної країни, емігранти продовжували розвивати її. Разом із тим, сьогодні повноцінну історію української діаспори з часу її виникнення відшукати доволі складно. Принаймні у нашій країні. Саме тому її написання є черговим етапом проекту «Україна. Історія великого народу». За змістом і формою він є унікальним. Проект являє собою історичну енциклопедію в інтернет-форматі. Її можна знайти за адресою www.litopys.com.ua. Це портал, аналогом якого є хіба що «Вікіпедія». Вперше проект пропонує цілісну історію України від найдавніших часів і до сьогодні на одному ресурсі. Інформація подана у декількох розрізах - часові межі, регіони, культура, особистості. Невдовзі ж історію можна буде «розгледіти» зблизька - автори проекту працюють над розділом



«Міста і села». Окрім того, на базі порталу функціонуватиме перше в країні тематичне інтернет-телебачення. Його профіль - це історія та культура. Ініціатором такої масштабної розробки стало громадське об'єднання «Україна славетна». Тим часом наступним логічним кроком є історія діаспори. Її авторами будуть представники зарубіжного українства. Разом із тим, у новому розділі йтиметься і про різні хвилі еміграції, і про країни, де утворилася українська спільнота, а також про письменників, науковців і меценатів, які живуть не в Україні, однак завдяки яким про нашу державу знають за її межами. Ми запрошуємо усіх небайдужих українців долучитися до цієї масштабної і дуже потрібної роботи. Необхідно зібрати в електронному вигляді усю можливу інформацію про те, як представники нашого народу створювали «Маленьку Україну» в інших державах. Портал розрахований на використання електронних документів будь-якого формату. Тексти, світліни, відео, аудіо, посилання на інші інтернет-ресурси - все знадобиться і дозволить більш широко відкрити історію діаспори. Зміст може бути також різноманітним - від узагальнюючих текстів до невеличких заміток про, на перший погляд, мало важливі події. Більш детальну інформацію про те, як правильно розмістити дані на порталі, можна отримати тут: <http://litopys.com.ua/instruksiya/>.

З усіх інших питань зв'язок можна тримати за телефоном: +38067-252-55-17. Контактна особа - Олексій Губанов.

Увесь колектив проекту «Україна. Історія великого народу» дуже сподівається на взаєморозуміння та співпрацю, бо добре розуміє - Україна існує, насамперед, там, де живуть українці.

До 200-річчя Тараса Шевченка

(З виступу у Львові)

Остання неділя березня. Вранці у Львові кожна дорога веде до Божого дому, люди спішають до церков, де їх ждуть Спаситель Ісус Христос та Матір Божа з відкритими руками. Вони приносять жертви за своїх рідних та за погіблх в боротьбі за волю і незалежність на Майдані Києва та в Криму. Саме тепер, коли поминаються герої Майдану у 40 днів від їхньої смерті, та будуть поминатися в щоденних молитвах й інші відкриті жертви, що впали, захищаючи неньку Україну не тільки від януковців, але й від путінівців, які забрали силоміць Крим і погрожують федералізацією України. Притопчуючи міжнародні обов'язки Росії перед світом захищати мирний народ України, що відмовився від атомної зброї і відмовляється зараз, на чолі з тимчасовим урядом, після втечі В. Януковича, воювати з братським народом Росії, рішення Президента Путіна не тільки «захищає» росіян в Україні, але й загрожує всім сусіднім країнам та всьому світу своїм загарбницьким ставленням (у XXI-ому столітті!), немовби стало нудно москалям після 70-ліття світового миру...

Так, сьогодні, найбільш, як ніколи, народам погрожує страшна війна катаклізмом, і всі миролюбиві народи на чолі з країнами ЄС та США, засуджують такий поступ Росії, приписуючи санкції винуватцям, щоб захистити Україну та мирні народи від загрози війни.

Сьогодні в Україні і повсюди в українським світі в місяці березні святкуємо дні української культури, приурочені 200-річчю від дня народження великого романтика світу генія українського народу Т. Г. Шевченка, який захищав і захищає, «неначе росами», своїм живим, вічним словом неньку Україну, яку любив дозагину:

*Дай дожити, подивитись,
О Боже мій милий!
А не даш, то донеси
На мою Вкраїну
Мої сльози; бо я, Боже!
Я за нею гину!*

Жертвуючи своїм життям на царських каторгах, поет надіявся після смерті відповідної любові свого народу ширшої молодості, те, що бачимо і відчуваємо вже друге століття, як весь народ України, молодь сплакують гірку долю свого краю в кайданах Росії і підносять до неба невпинні молитви до Бога, щоб жити в мирі, єдності і братолюб'ю – шевченківські пророчі побажання, що й досі ждуть Божої милості, щоб здійснились і ошчасливили скривджений український народ: (Лічу в неволі дні і ночі, 1850).

Словами молодого Тараса Шевченка (виконував роль Олег Даниляк, студент І курсу Львівського Національного Університету Медицини ім. Данила Галицького) до письменників УАП – Західного регіону в Домі Офіцерів, де сотні студентів згаданого вище університету представили, може, унікальний літературно-мистецький монтаж

«Слава Тарасу Шевченку, слава Небесній сотні!», приготовлений поетесою Надією Дмитрівною Черкес, викладачем української мови, що зуміла виховати своїх студентів не тільки в любові до рідної мови, але й в гарячій любові до поета-митця і пророка українського народу Т. Шевченка, в тій же любові до сучасних страждальників України на Київському Майдані в боротьбі за правду й волю та за кращу долю свого народу, в якій полягла «Небесна сотня» невинної і біля тисячі покаліченої молоді, що з поріжніми руками та відкритими грудьми стояла під ударами куль, палок та булав беркутівців-януковців, яких тільки Господь зупинив від убійства, адже вони раптом покидали зброю, щити, палки й булави, покинули захист старої влади, президента-убійцю і допустили народ та молодь до нової влади, що розвиває зараз демократизацію України, незважаючи на московське загарбництво Криму та можливе грізне кровопролиття воєнним конфліктом.

На фоні проєкцій за творчістю Т. Шевченка, зокрема, його «Кобзаря» та славних його дум і поем «Гайдамаки», «Гамалія», «Іван Підкова», та ін., узаєм велич козацької України:



*Було колись – в Україні,
Ревіли гармати,
Було колись – запорожці
Вміли панувати.*

*Панували, добували
І славу, і волю.
Минулося – осталися
Могили на полі.*

(«Іван Підкова», там же, ст.51), але й кріпосницьке ярмо, запроваджене Катериною II (1783 р.) після скасування Запорозької Січі, як свідчать поеми «Невольник», «Іржавець», «Сон» та ін.:

*Чи Бог бачить із-за хмари
Наші сльози, гори?
Може, й бачить, та помага,
Як і оті гори*

*Предковічні, що політі
Кровію людською!..
(«Сон», там же, ст. 191)*

Читанням віршів, грою ліричних сценет, балетом, пантомімами та пісенними виступами, виконаними на кобзі колишнім кобзарем Перебендею, чи на гітарі сучасним

співцем, як справжніми лірниками-кобзарями, що сповіщали слухачам думо-слово Шевченка, виражене його Голосом, голосом інтерпрета молодого Шевченка, тодішнього студента Академії Мистецтв Санкт-Петербурга, голосом Катерини, Причинної, Покритки, обездолених, нещасних жінок та голосом дівчат, визначались не тільки слава колишньої Гетьманщини, покритої могилами, і забуттям протягом часу, жах пекельного життя на закріпаченій Україні, але й душевна краса славних запорожців, убогих людей, зокрема, жінок та дівчат-покриток, яких Т. Шевченко реабілітує, піднімаючи їх до рівня Матері Божої – захисниці всіх матерів світу, як про це довідуємось з маріологічної поеми «Марія», що приносить нам «добру новину» про скривджену жінку в Україні (див. Оксана Нахлік, «Т. Шевченко – апостол українського народу» ст. 87). Молоді актори-співаки, студенти Львівського Університету пропонували глядачам шевченківські високогуманні ідеї, щоб жити на підставі Святої Науки Євангелії, в любові до Бога та ближніх, на волі, в єдиномислію, братстві та любові до Святої правди.

Дуже цікаво ведуча викладач поетеса Надія Черкес переплітала символічну образність Т. Шевченка з трагічною сучасністю в Україні, де боротьба за правду і волю та незалежність і досі не скінчилась, коли свої такі сини України «недолюди» та православні браття росіяни зневажають Святу Правду Законів Божих, зазіхають на українські землі, щоб уярмити український народ і татар під претекстом охорони «своїх». Даний момент національної небезпеки ведуча поетеса підкреслила алегорією «Три ворони» з поеми-містерії «Великий льох» (1845). Три ворони уособлюють антинародність та реакційність в житті слов'ян. Найбільша вина відносно України належить Богдану Хмельницькому, що запродав Україну москалям подосі та своїм таки зрадникам, що допомогатимуть катам свій народ катувати і, справді, не помилявся Тарас...

Тому тексти поетеси Надії Черкес та інших співавторів, з-між яких і студенти, набирають форму гострої критики, інвективи проти насильства януковців та путінівців, що навели смертельний жах на Майдані та в Криму і, підриваючи життя молоді, невинних людей, щоб зупинити народне стремління України до волі разом з європейськими народами. На жаль, сьогодні українці живуть під терором насильства, брехні і постійного страху, бо ніхто не знає, яке страхіття принесе російська окупація через ніч. Студентська молодь закликала до єдності і братолюб'я піснями «Прокинься, моя Україно!», «Мамко ж моя, ненько», «За вікнами летять лелеки», «Я – Україна» та ін.

(Продовження на 9 стор.)

Іван КІДЕЩУК,
Львів, 30 березня 2014р.

До 200-річчя Тараса Шевченка

(З виступу у Львові)

(Продовження. Поч. на 8 ст.)

На великому екрані – знімки Шевченка, його пророчого «Кобзаря» та вічно повчальні слова «Борітеся, поборете!», які проголосив до народу Майдану молодий вірменин між руїнами, хрестами й вогнями, біля жовтосинього прапору України. З прапором та гербом України молоді актори – майбутні лікарі свого обездоленого народу – ісценізують бій на Майдані між озброєними по зуби беркутівцями та голорукими хлопцями і дівчатами, що падають жертвами з останніми словами на устах: «Слава Україні!».

Запалюються свічки перед всіма присутніми на їх спомин, а нещасна Скорботна Мати Україна (в ролі Чубицька Світлана) плаче над своїми жертвами та закровавленою молоддю і плаче, ридає наречена загиблого друга-майданівця (в ролі Марічка Лаврина), те, що доводить багатьох з глядачів купатися в сльозах разом із ними. Символічна на екрані проекція висвітлює ключі чорних лелек і бринить пісня «За вікном летять лелеки», що закликає схаменутись людожерам, бо лелеки, що летять з Чечні, Грузії, Росії та України, обпалені вогнем війни. Треба негайно зупинити жажіття убійства, погроми та жити мирно на землі, як свідчить жалібний вірш-пісня «Я Україна», читаний міжнародними мовами світу, в яким постійно повторялись оклики: Стріляй! Не стану на коліна! В мене герб – Тризуб! Будем захищати Україну рідну свою!

Тріо майданівців теж з піснею на устах відверто закликали народ до єдності і пробудження: «Годі вже мовчати – страждати, стояти: треба нам вставати, треба будувати нашу Україну! І знов та знов повторяли: «Годі вже мовчати! Годі вже страждати! Годі вже стояти! – треба нам вставати!...» Хтось із глядачів, з глибини душі, запитався вголос: «А коли ж нам жити, Боже?!»

Дуже болючу пісню виконував майданівець гітарист (Андрій Воробець – студент IV-ого курсу) – «Лист з Майдану», звернений до сучасних та майбутніх поколінь про кровопролиття української молоді за волю, правду та краще життя, лист-свідчення про сучасний трагізм української долі.

Діалог Сина з матір'ю в пісенному дуєті «Мамо, я екстреміст!» висловив біль матері, якій син присягає свою готовність захищати волю України, а пісня «Небесній сотні» на фоні проекції нагробного каменя «Слава Небесній сотні!» з новонародженого цвинтаря на Майдані свідчили, що жертви, які піднялись у небо, палають незгасними зірками і, певно, ясне небо, ясне сонце любов принесуть між людей.

Літературно-мистецький монтаж закінчився колективним жалібним співом шевченківського «Заповіту» в довготривалих оплесках присутніх. За їхні заслуги подякував директор Дому Офіцерів, а Елла

Красноступ, голова УАП-західного регіону, обдарувала поетесу – лауреата міжнародної Премії ім. Ольги Кобилянської Надію Чертег та її талановитих студентів кількома екземплярами української преси з Румунії та двомовною українсько-румунською п'єсою «Царівна»/”Printesa” Василя Довгого в перекладі Івана Кідещука на румунську мову.

Запрошений до слова, як гість з Румунії, я був глибоко зворушений надзвичайним виступом талановитих студентів Львівського Національного Університету Медицини ім. Данила Галицького, привітав всіх присутніх з сторони СУР та підкреслив, що останні події і події в Україні із жертвами молоді на Майдані та в Криму потрясають



весь мирний світ тепер, саме коли в Україні та в діаспорі святкується 200-річчя від дня народження Т. Шевченка, світоча й символа в боротьбі за волю та правду на землі, поета-мученика, що віддав своє життя за ці найдорожчі ідеали людини во ім'я любові і братолюб'я. Україна, на жаль, сьогодні переживає шевченківську долю і відчуває «Як много важить слово» (І. Франко) Т. Шевченка-Кобзаря, носія цих екзистенціальних ідеалів однієї нації та людства. Коли ці ідеали, схвачені молоддю, стають принципом їхнього життя, як доказали сьогодні львівські студенти медицини своїм надзвичайним виступом справжніх професіоналів, тоді, найбільше, як буває, коли розуміємо, наскільки нашій молоді потрібно мирного життя, щоб розвивали ці Божественні дари для розквіту нації і власного життя в світі.

Далі розказав про березневі урочисті свята з 200-річчя Т. Шевченка в Румунії (в Негостині, в Бухаресті, Сату-Маре і Тульчі), де проживають українці, і представив двомовну шевченкіану «Taras Şevcenko – apostolul neamului ucrainean»/ «Т. Шевченко – апостол українського народу», Бухарест, 2013, видану Союзом Українців Румунії. Це один із найцінніших внесків у світове шевченкознавство з доповідями шевченкознавців Інституту Літератури ім. Т. Шевченка НАН України на чолі з академіком Миколою Жулинським з Кіровограда в присутності академіка ВУЗ-ів Григорія Клочека, вченими Інституту Літератури ім. Івана Франка НАН України зі Львова та бухарестськими

дослідниками на чолі з д-ром мовознавцем Іваном Робчуком, що брали участь на міжнародному симпозиумі «Т. Шевченко – апостол українського народу» в Сату-Маре у 2012 р. У 2013р. організатори провели церемонії преміювання М. Мачоки, голови Сатумарської філії СУР грамотою та медаллю лауреата Міжнародного Фонду Т. Шевченка із Канева, вручених правнукою Т. Шевченка, поетесою Людмилою Красицькою, яка подарувала учасникам свій вірш «Молитва до Тарасового слова». Я, у свою чергу, подарував його львів'янам.

Теж подарував свій посібник «Українська мова» для IX-ого класу та книгу-альбом «Т. Шевченко – апостол українського народу», яка, крім десятків фотографій, містить репродукції шевченківського живопису «Україна очима художника Т. Шевченка». На обкладинках представлені портрет Т. Шевченка за І. М. Крамським і всі чотири погруддя Т. Шевченка, споруджені на честь великого романтика світу в Бухаресті, Негостині, Сату-Маре і Тульчі – факти великого вшанування українського генія і поета-пророка в Румунії. Тому що книга-скарбник відкривається міжнародним гімном Тараса Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий». Львів'яни вперше почули переклад на румунську мову «Suspină Niprul și se zbate» за версією румунського шевченколога, поета-перекладача Шевченка Йона Козмея.

Свято 200-річчя Т. Шевченка в Домі Офіцерів продовжувалось літературною зустріччю членів УАП-західного регіону, де читали зі своїх творів письменники Мирослава Данилевська-Милян, Марія Вакалюк-Дорошенко, Сергій Рачинець, Роман Голубович, Розалія Тарнавська і ін.

Здивували виступом поети Володимир Васильович Захожий – член НСПУ, який декламував свій вірш «Йде Тарас» та Надія Черкес, теж член НСПУ, яка надзвичайно провела свято Т. Шевченка зі студентами медицини.

В кінці письменники помінялись новинками своїх книг та розкупили «Гомін Підгірря», збірку їхньої поезії та прози, присвячену 200-річчю від дня народження Т. Шевченка, яку приготував завжди молодий наш друг Михайло Базар, що й представив перед тим свою передмову «Т. Шевченко і наша доба» (Деякі твори наших друзів західного регіону Львова будемо пропонувати і нашим читачам в Румунії).

Урочистість у Домі Офіцерів закінчилась, але недалеко, на центральній площі після обіду, Майдан був переповнений людьми біля пам'ятника Т. Шевченка у Львові та Обеліску-Крила з сценами його творчості та муками українського народу (Голодомору, Великої Вітчизняної Війни та ін.), що символізують злет української нації у світі, лунали вірші та пісні на слова Шевченка, проводився урочистий концерт перед народом, що ждав вечірньої спільної молитви за волю, єдність та незалежність України.

VII Міжнародний науковий симпозіум «Діалог славистів на початку XXI століття»

Кінець минулого тижня прийшов до Клузу несподівано швидко і відзначився не тільки сильним кліматичним потеплінням та збудженням, а й активуванням громадського життя. З п'ятниці, 23 травня 2014, розпочалися Дні Клузу: ярмарки, концерти, паради та інші заходи зібрали на вулицях величезну кількість місцевих жителів та гостей міста. Але я розповім про подію трішки іншого характеру, що розпочалася ще у четвер, 22 травня 2014.

Університет ім. Бабеша-Бойоя, філологічний факультет відділення слов'янських мов і літератур, за підтримкою Союзу Українців Румунії та партнера мас-медіа Телебачення Клуз, організували та провели з 22 по 24 травня вже VII Міжнародний Науковий Симпозіум «Діалог славистів на початку XXI століття». Вже традиційний для працівників філологічного факультету захід притягає чисельних учасників з України, Угорщини, Болгарії, Польщі, Росії та навіть Грузії й Казахстану.

На відкритті Симпозіуму прозвучали привітальні слова на румунській та російській мовах від представників Деканату Філологічного факультету, пана Івана Арделяна, Голови Клузької філії Союзу Українців Румунії, та учасників заходу. Другий секретар Посольства Російської Федерації у Румунії на двох мовах підкреслила важливість вивчення слов'янських мов та подякувала організаторам за надання можливості проведення міжнародного діалогу у рамках цього заходу. Решту дня прозвучали доповіді учасників симпозіуму. А вже підвечір усі зібралися в залі «Емінеску» на філологічному факультеті, де учасники любительського театру Союзу Українців Румунії (Клузька філія) виконали уривки з п'єси Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». Майстерне виконання студентів цього неповторного і комедійного твору захопило і переконало навіть тих, хто не розуміє української мови.

Другий день симпозіуму був напруженішим, бо робота проводилася по чотирьох відділах. По закінченню цієї наукової частини я запитала у пані Няголової Наталії (Університет ELTE, м.Будапешт, Угорщина) про її враження. Пані Нягорова зазначила, що за походом вона болгарка і це її перший приїзд до Румунії, яка видалась їй близькою до інших відомих їй балканських країн. Порівнюючи клузький симпозіум з іншими, вона зазначила дуже дружню атмосферу та досить високий науковий рівень більшості доповідей, що, звичайно ж, дуже втішило мою співрозмовницю. Вона розраховує побувати тут ще раз; розраховує на співробітництво, загальні проекти та

домовленості між навчальними закладами. Крім того, пані Нягорова помітила багатошаровість культур та історичних епох у Клузі, що видалось їй дуже близькою та цінною рисою для всіх багатокультурних та багатонаціональних країн.

Найбільш чисельною була делегація з України. Представники різних учбових закладів вже роками є традиційними гостями симпозіуму. Всі, з ким мені вдалося поговорити, відзначили надзвичайну гостинність господарів, що створює своєрідну робочу атмосферу. Крім того, між представниками української делегації та викладачами Клузького університету вже існують тісні професійні та чисто людські стосунки. Як зазначила пані Головач Ніколетта (Чернівецький Національний



Університет ім. Ю.Федьковича, Україна), що не раз брала участь у клузькому симпозіумі: «Ми сюди приїжджаємо як додому». Вона пошкодувала лиш про те, що цього року приїхало не так багато учасників, як це було заплановано.

Далі мені випала нагода поспілкуватися з пані Ткач Людмилою (професор в Чернівецькому Національному Університеті ім. Ю.Федьковича, Україна), яка зазначила користь від проведення таких подій для фахівців саме у професійному плані. Як спеціалісти-науковці повинні вдосконалюватися і рости, проводячи свою дослідницьку роботу, описуючи і ділячись її результатами, ознайомлюючись з роботами інших колег. Саме тому потрібно, як можна більше, таких зустрічей. Я не могла не запитати, чому стало так мало перекладів українських класиків та сучасних авторів на румунську мову і навпаки. Адже, на мій погляд, без таких робіт неможливий повноцінний діалог, правдиве розуміння історії чи культури між нашими націями. Моя співбесідниця слушно зазначила, що викладання румунської для носіїв української мови у Чернівецькому університеті відносно недавнє – раніше викладання велося для

російськомовників. Та вже вдалося сформувати добрих спеціалістів і вчителів, які дійсно володіють обома мовами. На жаль, це всього лиш початки; це тільки насіння, яке було вкладено у ниву освіти. Потрібно мати терпечість – і обов'язково з'являться результати у вигляді нових робіт. Адже не секрет, що перекладання літературних творів є тривалим і тяжким процесом, вимагає не тільки досконалого володіння двома мовами, але й досвіду та деякого нахилу. Не кожному під силу така робота. Звичайно ж, було б краще, якби існували спеціальні державні програми, що заохочують до перекладацької діяльності та підтримують її фінансово, як це практикується, наприклад, в Скандинавських державах. На разі такої можливості не існує ні в Україні, ні у Румунії. Можемо тільки сподіватися на позитивні зміни у близькому майбутньому.

Наприкінці другого дня всі учасники і бажаючі були запрошені переглянути культурну програму, організовану за сприянням Російського культурного центру у приміщенні Етнографічного музею Трансільванії. Спочатку всіх заворожила лірична програма у виконанні театральної групи «Меморис», режисер Ласло Вадаш, задушевні російські пісні, вірші, талановито виконані і на російській та румунській мовах. Програму продовжив хор «Трансільванські голоси», диригент Андріан Корожан. У репертуарі хору були не тільки румунські чи російські твори, а й сербські та хорватські. Та всі вони були надзвичайно гарно і професійно виконані, з великим талантом.

У суботу, після завершення симпозіуму, мені пощастило провести пару годин у колі чудових українських викладачів: пані Паладян Крістинії та пані Макар Інеси (обидві з Чернівецького Національного Університету імені Ю. Федьковича, Україна), а також пана професора Лучканина Сергія (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна). Ділячись враженнями від симпозіуму, вони зазначили широкий спектр наукових доповідей: літературознавство, мовознавство і навіть історія та культура. Всі ці сфери не тільки доповнюють одна одну, але й не можуть існувати одна без іншої. Тому цей симпозіум виходить на високий рівень, бо не тільки підвищує професійний специфічний рівень учасників, але й розширює його. Крім того, в обговоренні доповідей приймають участь не тільки учасники-фахівці, а й бажаючі дізнатися нового.

(Продовження на 12 стор.)

Ольга СЕНИШИН

МУЗИКАЛЬНИЙ ДАР ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

Маючи на увазі, що цей рік відмінний для українців, тому що мали честь відсвяткувати двісті років від дня народження Т. Г. Шевченка, хотіла б сказати дещо про музикальний дар генія української літератури.

Відомо, що наш Поет був: пророк, філософ-мислитель, геніальний поет, художник-академік, фольклорист-етнограф, історик мистецтвознавець, а до цього всього чудового таланту музичного обдарування. Так і пояснюється що багато з його віршів сповнені музичності, переконані, що «Наша думка, наша пісня? Не вмере, не загине», теж йому завдячується упорядкування збірника «Українських народних пісень».

Михайло Максимович твердить, що він упивався Шевченковими співами: «...художня натура Шевченка ще краще виявляла себе в співанні українських народних пісень, ніж в поезії, малярстві». Шевченко не уявляв собі життя без пісні. Головно, коли малював картину, він завжди тихенько наспівував народні пісні, чаруючи своїх друзів і свого учителя, «великого Брюлова».

На жаль, необхідно сказати також, що в період заслання українська пісня була для Шевченка розрадою для його страждальної душі. Але навіть і у важкі роки його життя

він постарався написати у тяжких умовах такі народні пісні «Зацвіла в долині», «Якби мені черевики». А в поезії «І знов мені не привезла» (1848). Тарас пише «Та розважу своє горе? Та Україну згадаю? Та пісеньку заспіваю...».



Обов'язково слід згадати, що одним з перших друкованих музичних творів на тексті Шевченка є солоспіви «Сирота», («Нащо мені чорні брови», автором якого став приятель поета Микола Маркевич. Першою оперою на Шевченкову тематику є «Катерина», а першим балетом – «Лілея».

Взагалі, кажуть між людьми і так: «Де

два українці, там вже і хор». Мабуть, це так і є, тому що в період свого життя видатний російський композитор Петро Чайковський, він будучи козацького роду, спостерігав, що музикальність є визначною рисою українців. Щоб уточнити музичне обдарування взагалі українців, П. Чайковський сказав: «Бувають щасливо обдаровані народи. Я бачив такий народ, народ-музикант – це українці».

Істинну правду сказав колись професор Іван Огієнко, що хто служить народові, той служить Богові: «А Господь Бог полюбив Т. Шевченка, тому що він був гідний стати совісним та щирим мучеником за свій український народ, і ми переконані, що в нього існувала глибока віра в Бога». А для цього достатньо назвати слова з листа до свого рідного брата, де Шевченко написав: «Я нікого не боюся, а боюся лишень одного, щоб Ісус Христос не відвернув від мене Свого обличчя».

Насправді, видно, що любов його до Бога і до ближнього свого впливає повністю і в його музичних словах такого вірша:

«Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата,
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!».

Симона ЛЕВА

У КАЖВАНІ – НАЦІОНАЛЬНИЙ СИМПОЗИУМ «ГАРМОНІЯ ЧЕРЕЗ ГРУ І СПІВ, КОСТЮМ І СЛОВО»

В технологічному ліцеї с. Кажвана Сучавського повіту відбувся IV-ий національний симпозиум «Гармонія через гру і спів, костюм і слово».

Організаторами були технологічний ліцей, його директор Микола Робу та дитячий садок Н-р 1, завідувача садка Домніка Гуреу та викладач ліцею Юліан Чоту.



А притому, тут брали участь і вони, і українці, а саме ансамбль пісні і танців «Веселка» із села Вашківці повіту Сучава.

Цей ансамбль був заснований



2002 року, а керує ним вчителька Кармен Кришмару. Підтримує діяльність викладач Юрій Преліпчан, директор.

Малі артисти співали і танцювали прекрасно, так, що їх аплодували від щирого серця всі.

Маючи на увазі, що на симпозиумі брали участь викладачі зі всієї країни, значить, що про наших малих артистів вони розкажуть повсюди!

Ще скажу, що велику допомогу у заході подав пан Юрій Томеску, мер міста Кажвана.

Текст: Микола КУРИЛЮК
фото: Лідія Лоредана СЕСЕРМАН,
викладач у Кажвані

ПРОЕКТ «МОЯ ПОДОРОЖ ДО РІЗНИХ КУЛЬТУР»

15 -16 травня ц. р. відбулася в місті Бухаресті церемонія нагородження тих, що брали участь в національному проекті «Моя подорож до різних культур». Велика була честь для нас, учнів Технологічного ліцею села Поляни, структура Квасниця, та викладачів, коли дістали запрошення взяти участь на церемонії нагородження. На жаль, треба було вибрати лише двох учнів, хоч у проекті брали участь двадцять два. Важко було вибирати, тому що всі активно включилися в проект. До кінця я вибрала двох учнів з п'ятого класу: Білан Маріана та Гриздак Денис. До Бухаресту ми їхали поїздом, і велика подяка голові Мараморської філії СУР, пану Мирославу Петрецькому за розрахунок квитків.

В Бухаресті ми перебували два дні. В перший день, коли ми приїхали, на нас чекали на вокзалі і повели в дуже гарний готель. Також у цей день ми відвідали музей Антипа, хоч погода не тримала з нами, бо падав великий дощ. Наступного дня, всі присутні меншини попрямували до місцезнаходження Представництва Європейської Комісії в Бухаресті. Тут відбулася

церемонія нагородження. Учні були одягнені в традиційному одязі меншини,



яку представляли. Вони мали дві хвилини, щоб представити свій проект. Всі учні були на високому рівні й отримали маленькі

подарунки від організаторів. Викладачі організували виставку з об'єктами, які вони виробляли з учнями під час розгортання проекту, і на прикінці дістали дипломи.

Після обіду ми відвідали Будинок Парламенту. Великий будинок причарував дітей і нас. Правда, що ми не змогли побачити ті зали, де наші представники працюють, але і те, що ми побачили, дуже сподобалося нам. Також ми відвідали Старе Місто в Бухаресті, Атенеум, площі, де почалась Революція, та різні історичні будинки.

Для нас, викладачів цей проект дав можливість впізнати інших колег, спілкуватися з ними та поміняти номери телефонів для майбутньої співпраці. Особисто для дітей це була надзвичайна спроба, тому що одні з учнів вперше побачили Бухарест.

Як висновок, цей проект був дуже корисний для всіх меншин, що проживають на території Румунії. Велика подяка всім тим, що активно брали участь в організуванні цього проекту!

Аліна ГРІЖАК

VII Міжнародний науковий симпозіум «Діалог славистів на початку XXI століття»

(Закінчення. Поч. на 10 ст.)

Таке відбувається на кожній науковій зустрічі такого характеру. А ще це вказує на рівень зацікавленості людей темами доповідей, на рівень актуальності цих тем. Пан Лучканин зазначив, що, не дивлячись на досить низький інтерес до вивчення румунської мови в українській столиці через практичну відсутність можливості десь її застосувати, він продовжуватиме займатися її вивченням, вдосконаленням та викладанням, продовжуватиме відвідувати не тільки Клуж, але й інші міста Румунії. На завершення своєї наукової доповіді пан професор згадав цитату, яка мені запам'яталася: «Не знати історії – це



означає завжди бути дитиною». Я б додала, що незнання культури та історії (своєї чи

інших) змінює нашу поведінку, стирає будь-які надбання попередніх поколінь, повертає нас у темінь. Тому всім нам – і вчителям, і студентам, і просто людям – важливо вчитися, розвиватися, спілкуватися, рухатися вперед. Тільки так ми зможемо побороти будь-які перешкоди, якого б характеру вони не були: фізичні, моральні, матеріальні, національні, політичні чи інші...

Дні міста були переповнені подіями і заходами. Деякі з них були досить вдалимими, інші – не зовсім. Та для мене особисто безсумнівно найяскравішою і найвагомішою подією кінця місяця травня є і залишиться Міжнародний науковий симпозіум.

ТОМУ 45 РОКІВ...

Повернімося 45 років назад, а саме на 16-е лютого 1969 р. – тоді я ще був студентом трирічного педагогічного інституту м. Сучава.

Тоді в газеті «Новий вік» н-р 4 (408) вийшла моя перша стаття! Стаття мала таку назву: «Після екзаменів».

Я дуже добре пам'ятаю, що за цей матеріал дістав 40 лейв. У ті часи я мав студентську стипендію, а це означало, що мав де спати та що їсти, та ще 30 лейв. Так що зароблені перші гроші мені стали в пригоді.

У той час, будиши студентом, мені публікував «Новий вік» ще одну статтю «Студентські вісті» (16.06.Н-р 12(416)).

Від 1-го вересня того ж року я став викладачем математики в школі (восьмирічці) села Петрівці громади Тодірешти Сучавського повіту. Так що 1909-го року, а саме в Н-р 425, 1 листопада «Новий вік» опублікував мені матеріал «Пергеуць – давнє село з сучасним виглядом».

І так на протязі десятих років я писав матеріали з Пергіців та Тодірешти десятки та десятки матеріалів...

Про що я писав? Про учнів, про культурну діяльність тощо.

«Новий вік» публікував мені багато матеріалів про гуртки «Енігма» з Пергіців та «Албіна» – Тодірешти, як опісля, після 1989 р., вірний, традиційний продовжувач «НВ» «Вільне слово» як чесний його український в Румунії рідний брат. (В страшно важких фінансових умовах!!!).

З ностальгією нагадую, як в «Новому віці» (Н-р 21 (641) 3 1 листопада 1978 р.) була заснована рубрика «Для Вас, учні й піонери»). Мої енігмісти відгукнулися перші (дивись «Новий вік» Н-р 22 (642) 16 листопада 1978 р.).

Шкода, що рубрика зникла!

Відбулася й революція «Новий вік» став «Вільним словом» і продовжує мені публікувати матеріали. Дякую!

Бажаю редколегії багато успіхів, а читачам багато цікавих матеріалів читати!

А далі? Євсебій Фрасинюк бажає мені, щоб я ще 45 років писав! Дякую гарно, друже!

Микола КУРИЛЮК

Вічна пам'ять учительці Віоріці Коренюк

*«Прощай, душе, в останній раз,
Прощай над гробом нині,
В далеку даль ідеши від нас
Лишаєш жаль в родині...»*

Саме на початку Великого Тижня – у понеділок, 14-го квітня ц. р., на подвір'ї Бистрянської школи відбувся дуже болючий та емоційний момент. Два дні тому упокоїлася ще у молодих роках ВІОРИКА – дружина професора та славного гумориста із Румунії Дмитра Коренюка. Кажу, болючий момент, тому що кожна смерть не приносить радості, а лишень смутку і душевного болю. Настав великий смуток, тому що Віоріка відійшла у вічність так несподівано, – добра вчителька, дорога дружина і понад усе – люба мати двох дівчат: Аліси та Кріни.

За короткий час мало відбутися весілля донечки Аліси, весілля, на яке багато із нас, бистрянців, вже приготувалися, а то все так несподівано перемінилося на жалобу-скорботу.

В тім самім часі цей момент був дуже

емоційний, а це тому, що хоча церковні дзвони звичали на протязі трьох днів упокоєння пані вчительки Віоріки Коренюк, тепер, перед службою, похоронну задзвонив шкільний дзвіночок, котрий дотепер закликав до класу на урок учнів та вчителів, а потім звичав кінець уроку, цим разом сповістив



кінець УРОКУ ЖИТТЯ вчительки Віоріки, уроку, який був закороткий.

Пані вчителька Коренюк була дуже делікатна людина, дуже чутлива, завжди з

усмішкою на устах, яка не дозволяла собі бути пасивною. Була активною у всьому: як вдома, так в школі і в суспільстві. Хоча вона з дому румунського походження, але пристосувалася до нашого села, яке дуже любила, знала нашу мову.

Любила і нашу церкву і, поруч зі своїм мужем, брала участь у церковному хорі майже щонеділі. Тепер церква, через свого служителя отця Івана Юрчі, який у своїм слові підкреслив роль вчительки у школі та суспільстві він, тим самим, подякував покійній за її щирість до церкви, за її прекрасний голос у церковнім співі.

У сім'ї професора Дмитра Коренюка відтепер уже не буде того гумору, і хто знає, чи ще будемо колись чути чогось нового смішного, бо тут встановилася велика туга, і то на довгий час...

Нехай Господь-Бог упокоїть її у місці вічної радості, а в наших

серцях нехай залишиться
ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

Священик-пенсіонер
Іван АРДЕЛЯН

ПОДЯКА

Подяка – це ключ до благословінь, перемоги, успіхів. Особливість успішних людей виявилась у тому, що вони за все дякують. Не подякувати – великий гріх! Подяка оживляє, а невдячність вбиває.

Поклін, подяку й шану відаю Єдиносущному Трисидиному Богу за прожиті роки, за здоров'я, за всі добродійства, за мою матір, за покійного батька, за моїх дітей та внуків, за сестру, за всіх рідних, за друзів, але не можу забути учителів, які засадили в моє серце любов до рідного слова, й тих, які протягом років, а головню тепер, на моє 60-річчя, поздоровляли, нагородили Ювілейною грамотою та медаллю «200 років з Дня народження Т. Г. Шевченка», а саме: Генеральному консулу України в Сучаві панові Василеві Боєчку, голові СУР панові Степанові Бучуті, голові Марамороської філії СУР, панові Мирославу Петрецькому, пані радник Ельвірі Кодря, пані інспектор української мови Симоні Малярчук, які оцінили мою працю як викладача української мови.

«Любіть і вивчайте свою рідну українську мову, бо знати й розмовляти рідною мовою – це гарно й гордо». Цей заклик ввійшов у душу й серця моїх учнів, як доказ – гарні результати на Олімпіаді з української мови та Конкурсі декламування української поезії. Що може бути радіснішим викладачеві, ніж успіхи учнів, коли вони веселі та щасливі, з грамотами й нагородами усміхаються до тебе. Дякую вам, дорогі мої!

Ми повинні пишатися і бути гідними імені Т.Шевченка, шанувати його пам'ять, пам'ятати його безсмертний заповіт:

«Вчитися, єднатися і боротися, а добра доля прийде». Вчитися – це перший обов'язок дитини. Щоб була єдність, то нехай кожний українець любить українця і живе з усіма у згоді. А боротися можна так, щоб всюди назвав себе українцем, по-українськи говорити й молитися і не давати себе принижувати. Збережим на ціле життя ці заповіді великого Кобзаря.

Що ж, все-таки, це сталося – прийшла пора відпочити після 37 років невтомної праці на ниві українства. Пенсія – заслужений відпочинок, але не треба боятись чогось заново почати, далі трудитися, співати, а може, ще й затанцювати.

*Так швидко молодість пройшла,
Тепер на пенсію пора,
Та головне не ж ті роки, –
Щоб молода була душа.*

Всіх – моїх результатів я домоглася власною працею, з добрими учнями, яких не можу всіх назвати, бо їх багато.

На кінець я хочу попрохати молодих учителів української рідної, милозвучної, калі- нової, солов'їної, барвистої мови, щоб любили рідне слово, бо рідна мова – найважливіша основа, на якій зростає духовно і культурно кожний народ. Висловлюю сподівання, що і надалі будуть люди, які зрозуміють важливість діяльності викладача української мови, і запевняю, що я останусь тією ж україркою, як і дотепер.

Бажаю всім міцного здоров'я, творчої снаги, успіхів, душевного спокою. Хай Бог сповнить всі ваші добрі бажання, благословить вашу роботу! Не забувайте вашу благородну місію – виховання майбутнього української громади Румунії.

Шана всім українцям Румунії, які плекають рідну мову, бережуть цей національний скарб, які вивчають її, не цураються свого!

Ледія СПІВАЛЮК,
викладач української мови,
Вишавська Долина (Мараморощина)



Голова СУР п. Ст. Бучута та п. Мирослав Петрецький нагороджують Ледію Співалюк

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

**ЧЕРВЕНЬ – ЦЕ МІСЯЦЬ ПРИСВЯЧЕНИЙ
ЗАХИСТУ ДІТЕЙ, ЦЕ МІСЯЦЬ ВЕСНИ,
ЦЕ МІСЯЦЬ ЛІТНІХ КАНІКУЛ**

Вся дівчора очікує завжди як початок навчального року, так і літні канікули. Багато тих учнів, які брали участь в Олімпіаді з української мови і зайняли перші місця, були нагороджені різними поїздками, чи то на Чорне Море, чи в гори, а чи відвідати деякі країни.

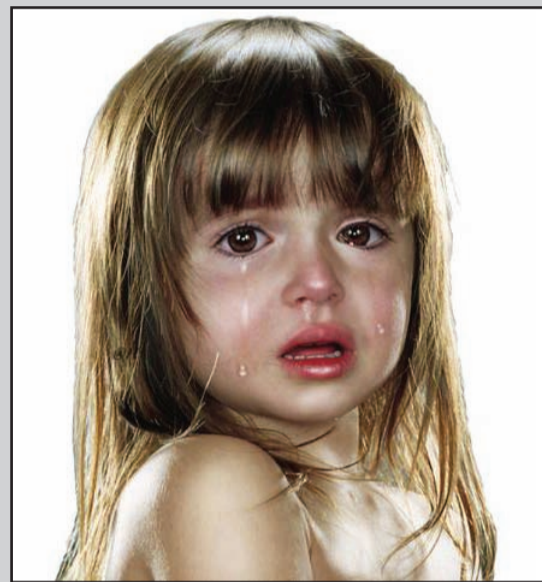
На превеликий жаль, в Україні вже півроку, як точаться бої, вмирають, як солдати, які захищають рідну Землю від ворожого нападу, так і мирні жителі, між якими і невинні діти, то, навряд, чи хтось подумає, що наші діти і діти української діаспори зможуть побувати в різних таборах України.

Багато сімей змушені покидати свої домівки і переселюватися в інші райони України. А це дуже болюче для дітей. Вони розгублені в цьому страшному хаосі – війні, яка страшить і дорослих, вже не говорити про маленьких. Ось подам Вам такий випадок:

В одному з Максі-таксі (маршрутці) чотирирічна дівчинка запитує маму: «А якщо всім попросити Бога, Він виключить війну?». Разом з мамою плакали майже всі подорожжючі... Боже, виключи війну!!!

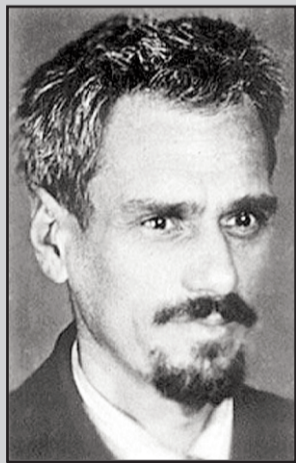
Але найбільш вразила відповідь на це прохання маленької дівчинки чоловічина в сльозах:

«Маленька крихітко! Твої слізки почуті, спасибі Тобі за Твоє добре сердечко!!! А війну виключимо, буде



мир та ясне сонечко над Тобою!!!». Побажаймо Україні визволитись, щоб запанував мир, і на їхніх личках була завжди щаслива усмішка.

Всім бажаємо щасливого літа та гарних канікул!(Л.П.-К.)



(1897-1940)

Цікаво знати, що...

21 червня 1897 р. народився Юрій Кондратюк (Олександр Гнатович Шаргей), український винахідник, один із піонерів ракетної техніки й теорії космічних польотів. Автор так званої «траси Кондратюка», якою літали на

Місяць космічні кораблі «Аполлон».

«Коли березневого світанку 1968 року я схвильовано слідував на мисі Кеннеді за стартом ракети, що повинна була понести корабель „Аполлон-9“ у напрямку до Місяця, я думав про українця Юрія Кондратюка, котрий розрахував цю трасу, по якій повинні були летіти троє наших астронавтів». (Джон Хуболт, інженер НАСА, один з авторів проекту «Аполлон»).

Чи знаєте ви, що:

На початку 20 століття літали на дерев'яних літаках, які називали «етажерками», а гімназист Олександр Шаргей (Юрій Кондратюк) уже подумки посилав у космос ракету власної конструкції.

Принципову схему відокремлення, а після відвідин Місяця, й стикування посадочно-злітного модуля з

кораблем-маткою Сашко придумав у сімнадцять — у 1914 р. Він зробив це абсолютно самостійно, не знаючи навіть праць Ціолковського.

Для нової влади Олександр Шаргей був класовий ворог, офіцер-золотопогонник, а тому він змінив ім'я і прізвище. Працював у цей час чорноробом, кочегаром. Жив дуже бідно: ходив у одному чоботі й одному черевіку, проте це для нього нічого не значило.



Ховаючись у льоху, на основі старих зошитів продовжував працювати, конкретизуючи свої ідеї.

Розробляє багатоступеневу ракету, скафандр, керування ракетою за допомогою гіроскопа... Цей рукопис, весь у машинному мастилі, згодом потрапив у Бібліотеку Конгресу США, звідти – у проект «Аполлон» і відкрив людству дорогу до Місяця.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆



*Булава в мене є!
То, чим я не Гетьман?*

**Озера сліз, або озера «злих духів»,
гора Келимуту, Індонезія.**

Дуже цікаво те, що вони змінюють свій колір з синього на чорний, червоний або зелений. І ще дуже цікаво те, що кожне озеро змінює свій колір незалежно одне від другого.



Ансамбль «Калина», Шука, п. Тіміш



ІГОР СІЧОВИК

ВІДЧИНЯЙ ВОРОТА, РОТЕ!

*Ротику мій, роте,
Відчиняй ворота –
Їде борц гарячий
На обід дитячий.*

*А ви, губки, дмухайте,
А ви, зубки, рухайте,
Доки скаже ротик:
– Вже найвсь животик!*

Радійте і виростаєте здорові, дорогенькі наші діти!

1 Червня виникає можливість святкувати дітей і дитинство, виявляти нашу любов до них. Дитинство завжди викликає у нас почуття меланхолії, – це вік почуття меланхолії, – відкривається ж бо до життя і купається вона в світлих снах.

Діти – наше світло, до якого нам легко підійти через його відкритість. Це чиста і яскрава усмішка, ручки повні любові!

1 Червня - це і твій день, мамо, і день дитини.

*Щоб були ви завжди з усмішкою на устах!
Радійте і виростаєте здорові, наші дорогі-дорогенькі діти!*

Многая літ дітям усього світу!

Марія ЦІФРАК



Сторінки склала Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

1. Людмилу ДОРОШ (2 червня 1978 р.) – редактора дитячого журналу «Дзвоник», технічного секретаря Клузької філії СУР, письменницю для дітей. Народилася Людмила в Україні, де закінчила педагогічний коледж ім. В. Сухомлинського. А вищу освіту здобула в Бухарестській Академії економічних наук. З 2001 р. почала працювати техноредактором в літературному журналі СУР «Наш голос», а вже починаючи з 2007 р., – редактором дитячого журналу «Дзвоник».

4 червня ц. р. Людмила стала мамою гарної дочки – Нора. Поздоровляємо з цією гарною подією в її житті і бажаємо радості, щастя та всіх земних благ гарній родині.

2. Івана АРДЕЛЯНА (4 червня 1942 р.) – д-ра фізичних наук, унів. проф. Клузького університету ім. Бабеша-Бойой, поета, члена Спілки письменників Румунії, голову Клузької філії СУР, заступника голови СУР. Народився Іван Арделян в с. Кричунів, Мараморощина, в багатодітній українській сім'ї. Закінчив Сігетський український лицей та Фізико-математичний факультет Клузького Університету.

На протязі університетської кар'єри проф. Іван Арделян надрукував чимало наукових праць; має 6 новаторських патентів, 9 власних і спільних наукових книг, 700 разів був зацитований на міжнародних конференціях по спеціальності. Був нагороджений багатьма науковими відзнаками Румунської Академії, Грамотами університету Бабеша-Бойой за наукові дослідження та за опубліковані книги.

І. Арделян був нагороджений дебютною Премією Спілки письменників Румунії, став Doctor Honoris Causa Орадянського Університету та, за рішенням Сенату університету Бабеша-Бойой, був удостоєний звання Заслуженого професора.

І. Арделян проходив документальні стажування в питаннях фізики в Дубно (СРСР), Греноблі (Франція), США, Канаді.

3. Пинтю МАРІЧЕКА (8 червня 1955 р.) – інженера, голову Руцанської організації СУР, уродженця великого українського села Русково, що на Мараморощині.

4. Михайла ТРАЙСТУ (15 червня 1965 р.) – письменника, члена Спілки письменників Румунії та Національної спілки письменників України, секретаря літературного журналу СУР «Наш голос», заступника голови Бухарестської філії СУР.

Народився Михайло Трайста в українському селі Верхня Рівна, що на Мараморощині. Початкову школу закінчив у рідному селі, слідували лицейні роки в Сігеті, Бухарестський факультет журналістики ім. Спіру Гарет та Факультет Бухарестського університету, секція українська мова та література, який закінчив успішно. Мастерант.

Михайло Трайста – автор 11 збірок літератури українською та румунською мовами (дві під друком), голова Асоціації «Тарас Шевченко» та головний редактор румуномовного журналу «Mantaua lui Gogol», виданий цією ж Асоціацією.

5. Маріуса СЕМЕНЮКА (15 червня 1980 р.) – викладача української мови, голову Сігетської організації СУР.

Народився М. Семенюк на Мараморощині в українському селі, якому виповнилось 653 р. – Верхня Рівна. В рідному селі закінчив початкову школу, слідували Сігетський український лицей ім. Тараса Шевченка та Клузький факультет, секція українська-румунська. Будучи студентом, співробітничав з Клузьким радіо українською мовою.

Працює викладачем української мови у рідному селі.

Маріус Семенюк щирий, відданий українець, гарний батько та добрий муж.

6. Івана КІДЕЩУКА (29 червня 1945 р.) – українського письменника, викладача української мови та літератури, довгі роки директора Негостинської та Балківської шкіл, що на мальовничій Буковині. Деякий час викладав і в Серетському лицейі ім. Лацку Воде. Член ради Сучавської філії СУР. Іван Кідещук співавтор деяких збірок буковинського фольклору та автор посібника «Українська мова» для IX класу, щирий дописувач до «ВС».

Народився Іван Кідещук в гарному українському селі Негостина Сучавського повіту, де закінчив початкову школу, Український педагогічний лицей у м. Сереті та Бухарестський факультет – секція українська-румунська мови. Зі всіх сил дбає, щоб на Сучавщині українська мова була на висоті, щоб учні українці Буковини були добре підготовленими.

На Многії і Благії літа!
ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ПРОВІД СУР

Анекдот:

ЗА НАШІ БАЖАННЯ

У бар заходить мужик, а за ним страус і мокра кішка. Офіціант підходить за замовленням. Мужик замовляє пиво, повертається до супутників і питає:

- А вам?

Страус:

- Я теж візьму пива!

Кішка:

- І мені будь ласка пива!

Офіціант приносить замовлення:

- З вас 6,20.

Мужик не дивлячись дістає з кишені гроші, віддає офіціантові – рівно 6,20. На наступний вечір картина повторюється, і знову мужик, не дивлячись, дістає з кишені потрібну суму.

В черговий раз приходиться ця компанія, замовляє вже подвійний віскі.

Офіціант приносить замовлення:

- З вас 19,70.

Знову мужик дістає з кишені суму без здачі.

Офіціант не втримався і запитусь:

- Послухайте, я розумію, що у кожного своя компанія, питань немає, але як ви примудряєтеся діставати гроші без здачі?

- Ну, – відповідає мужик, – пару років тому мені дістався у спадок будинок, і на горищі я знайшов лампу, а в ній виявився джін. І першим моїм бажанням було мати в кишені завжди стільки грошей, скільки мені потрібно.

- Ідеально! – Захопився офіціант.

- Так, я завжди маю тільки ту суму, яка мені потрібна: сірники купити або Роллс-Ройс...

- А друге і третє бажання? – запитав офіціант.

- Я побажав, щоб зі мною поруч завжди була ціпонька з довгими ногами і вологою „кицькою” ...

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»
Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії